ROK IV

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Nº 10

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 MAJA 1929 R.

NA OTWARCIE POWSZECHNEJ WYSTAWY KRAJOWEJ

Powszechna Wystawa Krajowa w Poznaniu otwarta. Pan Prezydent Rzeczypospolitej obecnością swoją podkreślił wielkie znaczenie, jakie w całokształcie warunków politycznych i gospodarczych naszego kraju posiada ta rewja dorobku polskiego, sprawdzian wysiłków twórczych za ostatnich lat dziesięć. Wystawa obrazuje wszystkie czynniki, jakie składają się na zespół istotnych wartości Polski. Zarówno rezultaty działalności gospodarczej, jak przejawy kultury polskiej znajdują wyraz na Wystawie. Jeżeli skalą wystawowych eksponatów mierzyć zakres dorobku polskiego, jeśli uprzytomnić, że wystawione objekty, zestawienia i wykresy wiernie odtwarzają polską rzeczywistość — to przemówią one językiem cyfr nawet do najbardziej uprzedzonego widza, przekonają, że często pomniejszana polska rzeczywistość nie jest w istocie tak zła. Szerzenie defetyzmu, wrodzony pesymizm w stosunku do naszych poczynań są wrodzoną wadą Polaka. Jeśliby Wystawa nie miała dać żadnego innego bezpośredniego efektu, niż tylko zbudzenie czy utrwalanie przekonania o wysokim w naszym kraju współczynniku przemiany potencjonalnej w kinetyczną energję — już wówczas możnaby uznać zasadniczy cel Wystawy za osiągnięty. Zważmy jednak, że Wystawa nietylko jest generalnym przeglądem polskiego dorobku, nietylko ma obrazować dokonane już wysiłki, lecz również zachęcić do pracy na przyszłość, przekonać przybyszów zdaleka, że Polska nie jest efemerydą, tworem przejściowym bez poważniejszego znaczenia. Wycieczki z zagranicy zapowiedziane są w licznym składzie; obok naszych rodaków-emigrantów, również cudzoziemcy zapowiedzieli swój przyjazd do Poznania. Zadanie Powszechnej Wystawy Krajowej dalej będzie spełnione, jeśli zdołamy przekonać zagranicę o tężyźnie naszego organizmu gospodarczego, o wysokim kamertonie, na jaki nastrojone są przejawy polskiej kultury. Nie bez znaczenia wreszcie pozostanie Wystawa dla podniesienia wewnętrznego spożycia wytworów przemysłowych.

Przemysł chemiczny wystąpił okazale. Zabiegi Zarządu Grupy Chemicznej, działającego na terenie Związku Przemysłu Chemicznego, uwieńczone są pomyślnym rezultatem. Odwiedzający Wystawę ma możność zdobycia całkowitego a w szczegółach pogłębionego poglądu na rozwój i stan obecny polskiej wytwórczości chemicznej. Wystawiające firmy włożyły maximum wysiłku w racjonalny i dokładny pokaz wytwarzanych artykułów, zaś przygotowane przez Związek Przemysłu Chemicznego tablice ilustrują chronologiczny rozrost produkcji polskiej. Z zamieszczonego w niniejszym numerze spisu firm wystawiających wynika, że wszystkie nieomal poważniejsze firmy chemiczne wzięły udział w Wystawie, zaś brak kilku znajduje swój równoważnik w pokazie pokrewnych przedsiębiorstw.

Sąd Konkursowy zdecyduje w niedługim czasie, które z firm wystawiających mają być odznaczone, już teraz jednak stwierdzić można, że prawie wszystkie stanęły na wysokości zadania w pokazie przejawów swojej pracy.

SPIS FIRM WYSTAWIAJĄCYCH W PAWILONIE CHEMICZNYM P. W. K.

Nr. stoiska	Nazwa firmy
1.	Sp. z o. o. „Fosforyty Rachowskie".
2.	Tow. Przetworów Drzewnych „Jarot".
3.	Poturzyckie Zakł. Chem. „Wanda".
4.	Zjednoczone Zakł. Terpentyn. „Terebenthen".
6.	Zakł. Chemiczne „Grodzisk".
7.	Chemiczny Instytut Badawczy.
8.	Tomaszowska Fabryka Sztucznego Jedwabiu.
9.	Sp. Akc. „Azot".
10.	Zakłady Elektro.
11.	Tow. Akc. „Elektryczność".
12.	Sp. Akc. „Oswag".
13.	Sp. Akc. „Lignoza".
14.	Związek Koksowni.
15.	Sp. Akc. „Przemysł Chemiczny w Polsce".
16.	Zakłady Solvay w Polsce.
17.	Laboratorjum Chem. Farmaceutyczne Jan Gessner.
18.	Fabr. Chem. „Wola Krzysztoporska".
19.	Pabjanickie Tow. Akc. Przemysłu Chemicznego.
20.	Tow. Akc. „R. Barcikowski".
21.	Sp. Akc. „L. Spiess i Syn".
22.	Tow. Przemysłu Chem. Farmaceutycznego Magister Klawe.
23.	Fabryka Farb i Lakierów „Nobiles".
25.	Olejarnia Szamotuły.
26.	Sp. Akc. J. D. Potoka Synowie.
29.	Warsz. Tow. Akc. „Motor".
31.	Fabr. Ultramaryny Setzer i Werner".
32.	Zakł. Chem. Jan Krause i Ska.
33.	Fabr. Farb „Zawodzie".
34.	Zakł. Chemiczne J. M. Wendisch.
35.	Zakł. Przem. Chem. „W. Karpiński i W. Leppert".
36.	Fabr. Chem. „Akwawit".
37.	Fabr. Lakierów i Emalji „Czechowicz & Pajewski".
38.	Fabr. Wyrobów Kork., Materjałów Izol. i Chem. „Rosicki, Kawecki i Ska".
39.	Polska Fabryka Farb „Edward Lutz".
40.	Wielkopolska Fabryka Farb.
41.	Fabr. Farb i Lakierów „J. A. Krausse".
42.	Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „Blask".
43.	Sp. Akc. Przemysł Tłuszczowy „Schicht".
44.	Fabr. Ultramaryny „Sommer & Nower".
45.	Sp. Akc. „Strem".
46.	Sp. Akc. „L. Spiess i Syn".
47.	Sp. Akc. „Fr. Puls".
48.	Sp. Akc. „Radocha".
49.	Państwowa Wytwórnia Prochu w Zagożdżonie.
50.	Fabr. Perfum S. i M. Stempniewicz.
51.	Przemysł Superfosfatowy, Państwowa Fabr. Związków Azotowych w Chorzowie, Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych.
52.	Fabr. Wyrobów Gum. i Azbestowych „Leonowit".
53.	Fabr. Chem. „Ergasta".
54.	Sp. z ogr. odp. „Elida".
55.	Fabr. Perfum Henryk Żak.
56.	Fabr. Perfum „Angelus".
57.	Warszawskie Laboratorjum Chem. „Majola".
58.	Georges Dralle.
59.	Sp. o. o. „Florange".
61.	Fabr. Perfum „Falkiewicz".
63.	Sp. z ogr. por. „Axela".
64.	Tow. Akc. „R. Barcikowski".
65, 66, 67.	Sp. Akc. „Odol Compagnie".
68.	Lab. Chem. „Miraculum".
69.	Sp. Akc. „Fornarina".
70.	Fabr. Mydła „Szymon Munk".
71.	Sp. z ogr. odp. „W. Adamczewski".
73.	Przemysł Tłuszczowy „Schicht".

WŚRÓD KSIĄŻEK

Nakładem Banku Gospodarstwa Krajowego ukazało się zbiorowe opracowanie pod nazwą „Zagadnienie etatyzmu w Polsce". Są to stenogramy przemówień, wygłoszonych na zebraniach u ks. Janusza Radziwiłła w dniach 12 grudnia 1928 i 10 stycznia 1929. Wydawnictwo zasługuje na szczególną uwagę, gdyż zawiera oryginalne teksty mów, wypowiedzianych zarówno przez zwolenników jak przeciwników etatyzmu, stanowi więc objektywny przyczynek do rzeczonego zagadnienia.

Nakładem Związku Gospodarczego Gazowni wydano książkę p. Inż. Józefa Konopki p. t. „Gazownictwo polskie i jego rozwój w świetle liczb i wykresów". Jest to pierwsza bodaj w Polsce źródłowo i gruntownie opracowana monografja gazownictwa. Kilkadziesiąt tablic statystycznych i wykresów pozwala na dokładne zorjentowanie się rozwoju i obecnej sytuacji gazownictwa polskiego, nietylko w zakresie gazu otrzymanego na drodze destylacji węgla, lecz również w zakresie gazów ziemnych. Uwadze interesujących się zagadnieniami polskiego przemysłu chemicznego gorąco polecamy to cenne wydawnictwo.

KRONIKA

Dn. 8 i 9 maja r. b. odbyło się posiedzenie Sekcji Tłuszczowej Związku Przemysłu Chemicznego, na którem rozważono szereg bieżących spraw, związanych z działalnością przemysłu tłuszczowego. Delegacja Sekcji w osobach pp.: Inż. J. Podraszki, Dr. Z. Klonowskiego, Inż. Szellenberga, Inż. S. Trockiego, Inż. T. Zamoyskiego była przyjęta przez Pana Ministra Rolnictwa, Karola Niezabytowskiego; przedstawiono postulaty olejarstwa, zwłaszcza w zakresie wysokich ceł wywozowych na makuchy.

Sprawy przemysłu rafineryjnego przedstawione były Panu Ministrowi Przemysłu i Handlu,

Inż. Eugenjuszowi Kwiatkowskiemu, przez inną delegację Sekcji Tłuszczowej. Obydwaj Ministrowie żywo zainteresowali się zagadnieniami tej ważnej gałęzi przemysłu chemicznego, obiecując poparcie właściwych postulatów.

Dn. 6, 7 i 8 maja r. b. odbyły się posiedzenia Państwowej Rady Spirytusowej, poświęcone specjalnie zagadnieniom spirytusu technicznego. Celem rozważenia wniosków, jakie były zgłoszone na Radzie w sprawie wyszukania źródeł taniego spirytusu, odprzedawanego później na cele przemysłowe — powołano specjalną Komisję, składającą się z przedstawicieli producentów, konsumentów oraz sfer naukowych.

Rada nie powzięła uchwał, wskazujących konkretną cenę spirytusu na poszczególne cele przemysłowe, lecz zdecydowała zasady, jakiemi powinien kierować się Monopol Spirytusowy i Ministerstwo Skarbu przy ustaleniu tych cen. Wyrażono więc opinję, że należy pozostawić bez zmiany ceny spirytusu do wyrobu artykułów perfumeryjnych i kosmetycznych; obniżyć ceny spirytusu do wyrobu eteru, esencyj i eterów, prochu do celów wojskowych; podwyższyć cenę spirytusu do wyrobu octu. Zdecydowano konieczność umieszczenia w cenniku spirytusu do wyrobu specyfików farmaceutycznych, przyczem cena powinna odpowiadać kalkulacji specyfików. Cena spirytusu do wyrobu sztucznego jedwabiu kolodjonowego powinna być ustalona w takiej wysokości, aby umożliwić prowadzenie tej gałęzi produkcji, zwłaszcza w zestawieniu z produkcją jedwabiu wiskozowego. Cena spirytusu do wyrobu lakierów i politur powinna pozostać bez zmiany, pod warunkiem odpowiedniego ukształtowania cen spirytusu eksportowego na te same cele.

Dn. 6 maja odbyła się w Min. Przemysłu i Handlu konferencja w sprawie zawarcia traktatu handlowego z Hiszpanją. Traktat oparty będzie prawdopodobnie na klauzuli największego uprzywilejowania bez ustalenia specjalnych stawek konwencyjnych.

W dniach 6—8 maja r. b. odbyły się posiedzenia Komitetu Taryfowego Państwowej Rady Kolejowej, na których przyjęty został w zasadzie projekt nowej taryfy przewozowej. Rada Kolejowa wypowiedziała się kategorycznie przeciwko zbyt wydatnej podwyżce kosztów przewozu, wychodząc z założenia, że może to spowodować poważne perturbacje w kalkulacji przemysłowej. Jednocześnie Komitet Taryfowy wyraził przekonanie, że wprowadzenie w życie nowej taryfy, z uwagi na wzrost kosztów przewozu, nie jest obecnie możliwe i raczej winno nastąpić z chwilą polepszenia się konjuktury gospodarczej, względnie najwcześniej po zbiorach — jeżeli wypadną one pomyślnie.

IX Kongres Chemji Przemysłowej, organizowany przez Société de Chimie Industrielle w Paryżu, odbędzie się w roku bieżącym w Barcelonie, począwszy od dn. 13 października. Ponieważ Kongres zbiega się w czasie z Międzynarodową Wystawą w Barcelonie — będzie zapewne cieszył się jeszcze większą niż zazwyczaj frekwencją.

Ministerstwo Skarbu, uwzględniając podanie Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów, poczyniło następujące ulgi w zapłacie państwowego podatku przemysłowego: Zapłata różnicy między sumą zaliczek na rok podatkowy 1928, a kwotą podatku wymierzonego na rok podatkowy 1928 rozłożona została na dwie równe raty płatne 15 maja i 15 czerwca 1929 roku.

Zapłata pierwszej kwartalnej zaliczki na rok podatkowy 1929 została odroczona do 15 lipca 1929 roku.

Zapłata drugiej kwartalnej zaliczki na rok podatkowy 1929 została odroczona do 15 sierpnia 1929 roku.

Przy zapłacie podatku w powyższych terminach 14-dniowy termin ulgowy wpłaty bez liczenia kar za zwłokę nie stosuje się.

Co się tyczy państwowego podatku dochodowego, to zapłata połowy podatku na rok podatkowy 1929 obliczonego przez podatników — winna była być dokonana do dnia 30 kwietnia włącznie.

Dla osób prawnych, dla których pierwszą instancją wymiarową jest Izba Skarbowa, ta ostatnia na skutek podania może odroczyć zapłatę powyższej połowy podatku dochodowego. Gdyby w wypadkach uzasadnionych Izba Skarbowa odmówiła uwzględnienia podania, prosimy natychmiast zwrócić się do nas z przedstawieniem konkretnych okoliczności, abyśmy mogli interwenjować w Ministerstwie Skarbu.

Instytut Naukowej Organizacji (Warszawa, Mokotowska 51/53) zawiadamia, że skompletował całkowicie t. zw. „Inodexy", które znajdują się już w sprzedaży w rozmaitych formatach i wielkościach. Instytut opracował własną konstrukcję systemu kart płasko-leżących, która znacznie pozostawia wtyle różne analogiczne konstrukcje zagraniczne, tak pod względem łatwości manipulacji, różnorodności zastosowań jak i taniości. Podstawą konstrukcji „Inodexu" są dwie płyty bakelitowe z których każda zawiera kilkadziesiąt kartek; płyty połączone są mosiężnemi zawiasami w ten sposób, że tworzą otwieraną dwuskrzydłową książkę. W razie potrzeby zgrupowania większej ilości kart, dalszą oprawę stanowią pionowe szafeczki, zawierające kilka książek dwuskrzydłowych, wreszcie kombinacja kilku takich szafek. „Inodexy" mają zastosowanie w buchalterji, wszelkiego rodzaju księgowości przemysłowej i handlowej, inwentarzach, spisach, rachunkach, wykazach personalnych ruchu, korespondencji i t. d., znakomicie ułatwiając i upraszczając pracę.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	580 zł.
Alkohol metylowy techniczny	— "
" " czysty 99%	— "
Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,68 "
Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,80 "
" granulowany za 1 kg % N_2	2.— "
Azotan amonowy	103.60 "
Benzen handlow 90%	91 "
" czysty	103 "
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	22 "
Chlorek cynku (ług 50%)	55 "
Chlorek wapna bielący	40 "
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 "
Chloroform czysty	900 "
" „pro narcosi"	1.900 "
Fenol czysty	300 "
Fornalina 30%	280 "
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 "
Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	319 "
" techniczna	200 "
Karbid	58—62 "
Karbolineum	45 "
Klej kostny	295 "
Klej skórny	400 "
Krezol	140 "
Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 "
" siarkowy 60° Bé	7,74 "
" solny bez arsenu	16 "
" octowy techn. 30%	130 "
Mączka fosforytowa rachowska 16,5% P_2O_5	7,20—8,25 "
" kostna odklejona 30% P_2O_5	20 "
Naftalen surowy prasowany	34,50 "
" czysty w łuskach	68 "
Octan sodu	160 "
" ołowiu	270 "
Oleina zwierzęca destylat	300 "
" " saponifikat	290 "
Oleum 20%	20,85 "
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 "
Smoła preparowana	22 "
Siarczan amonu	43 "
Siarczek sodu 60/62%	70 "
Soda amonjakalna	25 "
" kaustyczna	60 "
Sól glauberska kalcynowana niemielona	16 "
Stearyna	280 "
Superfosfat 16%	13,60—14,88 "
Toluen czysty	120 "

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

Członkowie Zwiazku Przemysłu Chemicznego otrzymuja „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 14, telefon 410-14 Wychodzi 1-go i 15-go każdego miesiaca

Wydawca: w imieniu Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej — Dyrektor Związku. Inż. EDMUND TREPKA.

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI. Drukarnia „Rola" J. Buriana, Mazowiecka 11